

Кипич Інга Валеріївна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри приватного та публічного права
Київського національного університету
технологій та дизайну (м. Київ)

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ГРОМАДЯН ЧЕРЕЗ ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

У контексті сучасного правового середовища, важливим аспектом є забезпечення не лише фізичної безпеки громадян, але й захист їх прав та свобод в усіх сферах судочинства, зокрема і в рамках кримінального права. Реалізація зазначених прав є важливим елементом будь-якої правової системи, що сприяє зміцненню правової держави та підтримує принципи правосуддя. Таким чином, аналіз законодавства та порушень прав громадян у кримінальному праві стає об'єктом дослідження, яке спрямоване на виявлення проблем.

Сьогодні, як ніколи, особливої актуальності цієї проблематики набувають кримінально-процесуальні відносини, де постійно виникають та проявляються найбільш суттєві обмеження конституційних прав та свобод громадян, та таких категорій як: підозрюваного, обвинуваченого, де відносини особи і держави часто супроводжуються інтенсивним примусовим впливом з боку останньої [1, с. 145].

Виходячи зі статті 2 Кримінального процесуального кодексу України(далі – КПК), метою кримінального провадження є забезпечення захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, а також охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження [2].

До завдань кримінального провадження включається забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду справи з метою притягнення кожного, хто вчинив кримінальне правопорушення, до відповідальності відповідно до ступеня своєї вини та тяжкості діяння.

Дуже важливо також забезпечити, щоб жодна невинна особа не була обвинувачена або засуджена, а також щоб ніхто з учасників кримінального провадження не був підданий необґрунтованому процесуальному тиску.

Таким чином, суди є важливим інструментом, що забезпечує незалежний та об'єктивний розгляд справ, що стосуються прав та свобод осіб у кримінальних процесах.

На думку О. Світличного, крім Основного Закону, в якому закріплено основні права і свободи людини, гарантії їх реалізації та юридичні засоби захисту, юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір і будь-яке кримінальне обвинувачення (ч. 3 ст. 124 Конституції України), інші законодавчі акти, зокрема, адміністративне, цивільне, господарське, кримінальне законодавство гарантує захист прав і свобод та законних інтересів громадян, а також іноземців та осіб без громадянства в судах, що є важливим показником механізму правового забезпечення, демократичності і соціальної спрямованості української держави. [3, с.205]

Станом на 2022-2023 роки Україна посідала третє місце після росії і Туреччини за кількістю звернень до Європейського суду з прав людини(далі – ЄСПЛ). І кожного року відсоткова кількість скарг не меншає.

За 2023 рік ЄСПЛ виніс 130 рішень у справах проти України [4].

З огляду на винесені рішення проти України бачимо наступне:

- 7 порушень статті 2 Конвенції (в частині позбавлення права на життя та відсутності ефективного розслідування);
- 50 порушень статті 3 Конвенції (в частині відсутності ефективного розслідування та нелюдського, такого, що принижує гідність, поводження);

- 77 порушень статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність);
- 50 порушень статті 6 Конвенції (в частині права на справедливий суд та надмірної тривалості провадження);
- 13 порушень статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя);
- 5 порушень статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів);
- 1 порушення статті 11 Конвенції (свобода зібрань та об'єднань);
- 56 порушень статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту);
- 1 порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації);
- 7 порушень статті 1 Додаткового протоколу (захист права власності);
- 2 інші порушення статей Конвенції.

Зараз Україна посіла 6 місце за кількістю звернень до ЄСПЛ [5].

Станом на 2024 рік на розгляді в Суді перебуває майже 68500 справ проти держав-сторін Конвенції. З них — 8737 справ проти України.

Отже, люди незадоволені роботою національних судів і звертаються до вищої міри правосуддя – ЄСПЛ .

«Великий потік звернень до ЄСПЛ і його подальше зростання зумовлені масовим і системним порушенням Україною прав і свобод людини. За словами правозахисника, з року в рік держава не вживає заходів, щоб змінити ситуацію. Порушення накопичуються, як сніговий ком і відверто дратують Європейський суд із прав людини», - на думку Євгена Захарова – Голови Харківської правозахисної групи [6].

До недовіри судам і іншим органам державної влади , браку кадрів додалась ще антитерористична операція на Сході 2014 року і воєнний стан 2022 року, який вніс колосальні зміни у життя громадян та їх ставлення до державного правосуддя і влади в цілому. В умовах воєнного стану і масового насильства рівень порушень прав людини є вкрай високим. Велика

кількість людей (нашої нації) втрачають життя, здоров'я, майно, зазнають насилля кожного дня, і саме вони потребують дуже серйозного захисту від держави і механізмів, які б реагували на ці порушення. Ми втрачаємо свою націю. Тож держава має забезпечити реалізацію прав і свобод аби допомогти зберегти нашу країну і наших людей.

Права порушуються як і з боку країни-агресора, так і з боку державної влади. Наприклад, можна згадати випадки незаконних арештів, безпідставних обшуків та конфіскації майна громадян на підконтрольних територіях.

У таких випадках, коли громадяни стикаються з порушенням своїх прав без належного судового захисту чи можливості отримати справедливе судове рішення.

Як зазначає суддя ЄПСЛ від України Микола Гнатовський – «Правильним підходом буде створення механізмів правового захисту на рівні держави» [7]. Створивши ці механізми ми зможемо більше допомагати людям, чути їх та звертати увагу на звернення, а також зменшимо кількість скарг до ЄСПЛ, Ради Європи тощо.

З огляду на вищесказане бачимо, що ми мали і маємо низку проблем в реалізації прав, свобод і законних інтересів громадян на сьогоднішній день. Якщо запустити механізм правового регулювання – певних методів діяльності відповідних державних органів, підвищити ефективність судової системи, то ми (в особі держави) зможемо в повній мірі забезпечити права громадян і захистити їх свободи, і законні інтереси у кримінальних справах, особливо в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ребезюк В. Правова природа, зміст та ознаки механізму охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №1. С. 145-148.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI: станом на 19.04.2024р.

3. Світличний О.П. Судовий захист іноземців та осіб без громадянства. *Київський часопис права*. 2021. № 4. С. 205–210.

4. Воюта Д. У 2023 році ЄСПЛ постановив 130 рішень у справах проти України: про що ці справи. *Юридична газета*. 2023

5. Рум'янцева В. Огляд стану звернень громадян України до Європейського Суду з прав людини. Міністерство юстиції України.

6. Константінова Н. 95% скарг до ЄСПЛ від українців стосуються невиконання судових рішень. *Радіо Свобода*, 2024.

7. Павлюк О. "Кожна людина може наполягати на своїх правах під час війни". *Суспільне Новини*. 2022.

Коваленко Інна Анатоліївна,

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри приватного і публічного права

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

ЦІНИ І ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Ціна є економічною формою, в якій сфокусовані економічні відносини ринкової економіки виробництва та споживання будь якого товару. Тому, метою даної роботи є дослідження цін, та ціноутворення тарифів у процесі господарювання. Необхідно з'ясувати якими Законами України здійснюється правове регулювання ціноутворення. Об'єктом дослідження є суспільно-правові відносини, які виникають при встановлення цін у сфері господарювання. Предметом дослідження є правове регулювання цін та ціноутворення у сфері господарювання.